

KELL EGY CSAPAT! I.

MIÉRT VAN
SZÜKSÉGÜNK
EGYMÁSRA? TÁRSAKRA?

MOTTÓ: „EGYEDÜL NEM MEGY...”

A modul szerzői: Borbélyné Nagy Éva
Nagy Ilona

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

7. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE – EGYÉNI ÉS TÁRSAS SZÜKSÉGLETEINK, IGÉNYEINK					
	<p>A tanulók 4-6 fős csoportokat alakítanak. A csoportokban a tanulók összegyűjtik, hányféle közösségnek a tagjai (például családi, baráti, iskolai, sportegyesületi, szakköri stb.). Ezután a csoportok szóvivőt választanak, akik ismertetik a csoportmegbeszélések eredményét. A tanár a táblára felírja, hányféle közösséget említettek a tanulók. Az osztály beszélget arról, melyik közösség miért fontos a számukra.</p> <p style="text-align: right;">30 perc</p>	Figyelem	<p>Kooperatív csoportmunka – ablak, szóforgó</p> <p>Frontális osztálymunka – csoportszóforgó</p> <p>Frontális osztálymunka – beszélgetés</p>		Tábla, kréta
II. ÚJ ANYAG FELDOLGOZÁSA					
II/1 Szükségeink csoportosítása – van, ami egyedül nem megy					
	<p>A tanár ismerteti a következő feladatot: a tanulók az alapvető emberi szükségleteket fogják csoportosítani aszerint, hogy mi az, amit egyedül is ki lehet elégíteni, mi az, amihez közösségre van szükség. Az utóbbiakat valamilyen konkrét példával is illusztrálniuk kell. Minden csoport más feladatot kap. A tanár kiosztja a feladatokat a csoportoknak.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>				<p>P1 (A feladat leírása)</p> <p>P2 (Max-Neef-féle alapvető emberi szükségletek és emberi fejlődés-skála)</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
	<p>A tanulók elolvassák a feladatot. Szövegértelmezési probléma esetén először csoporton belül próbálnak megoldást keresni. A tanár körbejár, szükség esetén segít a csoportoknak a szöveg megértésében. Ezután a tanulók elvégzik a csoportosítást, elkészítik az új táblázatot, majd megtervezik a történet/vers/jelenet/plakát témáját és megírják/elpróbálják/megrajzolják közösen.</p> <p style="text-align: right;">30 perc</p>	<p>Együttműködés Szituációba helyezés képesége Információkezelés Összefüggés meglátása Tapasztalatok újrágondolása</p>	Csoportmunka	D1, D2, D3, D4 (Feladatlapok a csoportmunkához) Toll, A/3-as lapok csoportonként	
	<p>Prezentáció, a feladatok végeredményének bemutatása, előadása A „nézők” feladata: kitalálni, melyik szükségletről van szó a jelentben/versben stb. 5 perc csoportonként, összesen:</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>Kommunikáció Kreativitás Előadói készség Íráskészség, Vizualizálás képesége</p>	Frontális osztálymunka – beszámolók, bemutatók	A csoportok által készített táblázatok Plakát	
	<p>Összegzés: a csoportok táblázatait összehasonlítják a tanulók. Értékelés: ha eltérés van a táblázatokban az egyes szükségleteknél, akkor ennek mi az oka? A bemutatók értékelése: az ábrázolás milyen motívumai tették lehetővé a „nézők” számára a szükségletek azonosítását? Mi kellett volna a sikeres azonosításhoz?</p> <p style="text-align: right;">20 perc</p>	<p>Összefüggések felismerése Véleményalkotás, -nyilvánítás Egymás</p>	Frontális osztálymunka – megbeszélés,		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja / fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/2 Csapatépítő játék: Kié a hal?					
	A tanár ismerteti a feladatot. Minden csoportnak ki kell találnia, hogy öt szomszéd közül melyik háza milyen színű, mit iszik, mit eszik szívesen stb. A csoporttagoknak együttesen minden információ a rendelkezésére áll – ezeket papírcsíkon megkapják, és szétosztják egymás között –, és a feladatot az összes információ logikus elrendezésével tudják megoldani. 5 perc	Figyelem	Frontális osztálymunka – magyarázat	D5 (Kié a HAL?)	P3 (Kié a HAL? – a játék leírása és a megoldás) Feladat leírása Tábla, kréta, vagy csomagolópapír, filctollak Üres lapok a tanulóknak, vagy füzet, toll
	A csoportok megoldják a feladatot. 40 perc	Együttműködési készség Összpontosítás Logikai készség Kommunikáció Stratégiai gondolkodás Kölcsönös tisztelet Gyors helyzetfelismerés	Kooperatív csoportmunka – mozaik		Tábla, kréta, vagy csomagolópapír, filctollak Üres lapok a tanulóknak, vagy füzet, toll
	A játék értékelése, tanulságok levonása. 25 perc	Véleményalkotás, véleménynyilvánítás Egymás támogatása, megerősítése Önreflexió Belső kontroll Figyelem	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		P4 (Záró kérdések)

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 – A feladat leírása

A feladat célja, tudatosítani a tanulóknál:
az egyén és a társak, a közösség egymásrautaltságát,
az egyéni és közösségi felelősség vállalást, jogokat és kötelességeket,
az emberi lét meghitt egyéni igényeinek összehangolását a társuk egyéni és a közösség céljaival.

A tanulók 4-6 fős kiscsoportokban dolgoznak.
Mindegyik kiscsoport megkapja a Max-Neef-féle mátrix egy-egy oszlopát. Minden csoport különböző feladatot kap.

P2 – Max-Neef-féle alapvető emberi szükségletek és emberi fejlődés skálája¹

Max-Neef csoportosította az alapvető emberi szükségleteket, mint a létfenntartás, a védelem, a szeretet, a megértés, a részvétel, az újraalkotás–felfrissülés (szórakozás, idő a visszatükrözésre – válaszra, vagy a semmittevésre), az alkotásra, az azonosságtudatra és szabadságra. A szükségleteket meg lehet határozni az élethez, létezéshez szükségesekkel, mint a birtokolni valamit, tenni és egymásra hatni. Ezekből a dimenziókból 36 részből álló mátrixot alkotott, amelyet az adott szükségletek kielégítésére szolgáló példákkal töltött ki.

Alapvető emberi szükségletek	Létezés (minőségi)	Birtoklás	Cselekvés (akciók tevékenységek)	Egymásra hatás (környezet)
Létfenntartás	Fizikai és szellemi egészség	Élelem, Lakás, Munka	Étkezés, Ruházkodás, Pihenés, Munka	Lakó-környezet, Társadalmi környezet
Védelem	Gondoskodás, Alkalmazkodás, Autonómia	Szociális biztonság, Egészségügyi ellátás, Munka	Együttműködés, Tervezés, Gondoskodni valamiről vagy valakiről, Segítségnyújtás	Társadalmi környezet, Lakóhely
Szeretet, ragaszkodás	Tisztelet, Humor, Nagylelkűség, Érzékenység	Barátság, Család, Természettel való kapcsolat	Dolgok megosztása másokkal, Gondoskodás, Szeretet, Érzelmek kifejezése	Magánélet, Meghitt együttlét helyei
Megértés	Kritikai képesség, Kíváncsiság, Megérzés	Irodalom, Tanítók, Irányelvek, Nevelés	Elemzés, Tanulmányok, Elmélyedés, Tanulmányozás	Iskolai, Családi, Közösségi

¹ Forrás: http://www.rainforestinfo.org.au/background_maxneef.htm.

Részvétel	Fogékonyság, Felajánlás, Humor	Felelőségek, Kötelességek, Munka, Jogok	Együttműködés, Véleménykülönbség, Véleménynyilvánítás	Egyesülés, Pártok, Egyházak, Szomszéd-S ság
Öröm	Képzelet, Nyugalom, Eredetiség	Játékok, Össze- jövetelek, Gondolati békesség	Ábrándozás, Emlékezet, Pihenés, Szórakozás	Tájkép, Meghitt helyek
Alkotás	Képzelet, Merészség, Lelemé- nyesség, Kíváncsiság	Adottságok, Készségek, Munka, Módszerek	Kitalálás, Építés, Tervezés, Munka, Összeállítás, Értelmezés	Kifejezés helyszínei, Műhelyek, Közönség
Azonosság tudat	Valahová tartozás érzése, Önbecsülés, Következe- tesség	Nyelv, Vallások, Munka, Értékek, Normák	Megismerni önmagunkat, Önfejlesztés iránti elkötele- ződés	Helyekhez kötődés, mindennapi környezet
Szabadság	Önren- delkezés, Szenvedély, Önbecsülés, Nyitott gondolkodás	Egyenlő jogok	Vélemény eltérés, Választás, Kockázat- vállalás, Tudatosság fejlesztése	Bárhol

A diákok számára a táblázatban szereplő megfogalmazásokat egyszerűbb, a 13 évesek hétköznapi nyelvhasználatához közelítő megfogalmazásokkal helyettesítettük (lásd a Tanulói mellékletet)

P3 – Kié a HAL?

Az együttműködésre, csapatépítésre alapozott játék

Van 5 ház, sorban egymás mellett, és mindegyik más színű. Minden házban egy más-más nemzetiségű személy lakik. Minden háztulajdonos bizonyos italt részesít előnyben, bizonyos fajta gyümölcsöt kedvel, és bizonyos állatot tart. Ezen személyek közül egyikük sem iszik ugyanolyan italt, nem eszik ugyanolyan gyümölcsöt, és nem tart ugyanolyan állatot, mint valamelyik szomszédja.

Közösen, minden információval rendelkeztek, hogy válaszolni tudjatok arra a kérdésre: Kié a hal?

Tudjuk, hogy:

A brit piros házban lakik.

A svéd kutyát tart.

A dán szívesen iszik tejet.

A német a szőlőt kedveli.

A norvég az első házban lakik

A zöld ház tulajdonosa kávékat iszik.

Aki az epret szereti, szívesen iszik sört.

A sárga ház tulajdonosa az áfonyát szereti.

Az a személy, aki a narancsot szereti, papagájt tart.

A férfi, aki a középső házban lakik, teát iszik.

Aki az almát szereti, amellelt lakik, aki macskát tart.

A férfi, akinek lóva van, amellelt lakik, aki az áfonyát szereti.

A norvég a kék ház mellett lakik.

Aki az almát szereti, annak a szomszédja vizet iszik.

A zöld ház a fehér ház mellett van.

A felsorolt információkat fel kell vágdosni, és úgy kiosztani a csoporttagoknak. Mellékelni kell az instrukciót (kék színű)-részt
Lehetőleg minél hamarabb oldják meg. Ki lehet jelölni megfigyelőket is, akik leírják ki mikor mit csinált.

Megoldás

Norvég	Dán	Brit	Német	Svéd
sárga	kék	piros	zöld	fehér
víz	tej	tea	kávé	sör
áfonya	alma	narancs	szőlő	eper
macska	ló	papagáj	hal	kutya

P4 – Záró kérdések a téma feldolgozásához

Mit gondoltok, mire volt szükség a feladat megoldásához?

Mit tanultatok a közös munka alatt?

Hogyan működtek együtt a csoportok tagjai?

Hogyan sikerült a feladat megoldására csapatá szerveződni?

Kik segítették a folyamatot?

Milyen tényezők nehezítették, akadályozták, hogy hamarabb megszűlessen a jó megoldás?

Mit gondoltok, minden csapatnak szüksége van vezetőre?

Mit gondoltok, szerencsésebb, ha kijelölnek egy vezetőt, vagy az a jobb megoldás, ha a csapat választja ki saját tagjai közül?

Milyen kérdésekkel, problémákkal kapcsolatban alakultak ki viták vagy nézeteltérések?

Tanultatok-e valamit saját magatokról? Mit?

Tanultatok-e valami újat a társaitokról?

Mit gondoltok, a mindennapi életben mennyire van szükségünk társakra, együttműködő partnerekre?

Az életben hol van szükség csapatmunkára?

Milyen élményeitek, tapasztalataitok vannak a közös munkáról másokkal?

Milyen csapatnak, vagy csapatoknak vagytok a tagjai?

Ezek hogyan működnek?

Mi segíti a jó működésüket?

Milyen nehézségek, konfliktusok adódnak a csoportban, vagy csapatban végzett munka során?

Ki gondolja, hogy inkább egyedül szeret tanulni, dolgozni? Miért?

Kik azok, akik kimondottan élvezik a közös tevékenységeket, a csapatmunkát? Miért?

